

Εξέταση προσομοίωσης στο μάθημα έκφραση- έκθεση της γ' λυκείου

8-5-2016

Όνομ/νυμο:

Τμήμα:

1. Θα έλεγα πρώτα πρώτα ότι δεν μπορούμε να χωρίσουμε την εκπαίδευση από τη συνολική κοινωνική κατάσταση. Ο μακαρίτης, ο καημένος ο Πλάτων έλεγε ήδη ότι ακόμα και οι τοίχοι της πόλης εκπαιδεύουν τους ανθρώπους και νομίζω ότι αυτό είναι μια τρομερά σημαντική και βαριά αλήθεια. Η εκπαίδευση ενός ανθρώπου, η παιδεία ενός ανθρώπου αρχίζει από την ηλικία μηδέν και φτάνει ως την ηλικία ωμέγα, δηλαδή ως τη στιγμή που θα πεθάνει συνεχώς διαμορφώνεται αυτός ο άνθρωπος.
2. Διαμορφώνεται από τι; Διαμορφώνεται από όλα όσα προσλαμβάνει. Διαμορφώνεται από όλα όσα είναι γύρω του. Λοιπόν, τί διαμόρφωση υφίστατο ένας αρχαίος Αθηναίος περπατώντας, βλέποντας την Ακρόπολη, την Αγορά, τη Στοά και τα λοιπά και τα λοιπά και τί διαμόρφωση υφίσταται ένας σημερινός Αθηναίος ζώντας μέσα σε αυτό το φρικτό τερατούργημα που λέγεται Αθήνα και που έγινε τερατούργημα μέσα σε σαράντα χρόνια, δύναμι όλων των μεγαλοφυών πολιτικών μας; Ή τι διαμόρφωση υφίστατο ένας αρχαίος Αθηναίος βλέποντας τραγωδίες στο θέατρο του Διονύσου και τί διαμόρφωση υφίσταται σήμερα ένας άνθρωπος βλέποντας τις διαφημίσεις της τηλεόρασης, δεν ξέρω τι!...
3. Για να υπάρξει πραγματική εκπαίδευση με την αυστηρή έννοια του όρου υπάρχει μια βασική προϋπόθεση: είναι ότι αυτή η εκπαιδευτική διαδικασία γίνεται αντικείμενο επένδυσης και πάθους και από τους εκπαιδευτές και από τους εκπαιδευόμενους και, για να το πω καθαρά, ότι αν δεν υπάρχει "έρωτας" μες στην εκπαίδευση δεν υπάρχει εκπαίδευση! Εάν κάποιος κάτι μαθαίνει μέσα στο σχολείο είναι διότι, διαδοχικά, έναν καθηγητή σε κάποια τάξη –και στο πανεπιστήμιο ακόμη- τον ερωτεύεται και τον ερωτεύεται διότι βλέπει ότι αυτός ο ίδιος ο καθηγητής είναι ερωτευμένος με αυτό που διδάσκει.
4. Λοιπόν, για να τα πω επίσης καθαρά και για να γίνω πλήρως απεχθής σ' αυτούς που με ακούνε, σήμερα οι εκπαιδευτικοί ασχολούνται με τις επαγγελματικές τους διεκδικήσεις, οι οικογένειες ασχολούνται με το να πάρει το παιδί ένα "χαρτί" και τα παιδιά ασχολούνται με οτιδήποτε άλλο

- εκτός από την επένδυση των πραγμάτων που μαθαίνουν. Λοιπόν, δεν είναι δυνατόν να υπάρξει εκπαίδευση.
5. Στη Γαλλία αλλάζουν τα εκπαιδευτικά προγράμματα κάθε ένα χρόνο και το σύστημα και τα λοιπά και τα λοιπά... Κάθε υπουργός παιδείας αλλάζει και κάθε χρόνο πάει και χειρότερα το πράγμα, γιατί; Γιατί δεν μπορούν να αλλάξουν, ούτε είναι ικανοί να σκεφτούν πού είναι το πραγματικό πρόβλημα. Το πραγματικό πρόβλημα είναι αυτός ο έρωτας των παιδιών για αυτόν που τους διδάσκει και γι' αυτά τα οποία διδάσκει· του διδάσκοντος για τα παιδιά, και γι' αυτά που διδάσκει ο ίδιος, και της οικογένειας, η οποία επενδύει όλα αυτά τα πράγματα.
6. Για να υπάρξουν όλα αυτά πρέπει να υπάρξει μια άλλη στάση απέναντι στη ζωή και στη γνώση και όχι απλώς η στάση ότι πηγαίνουμε στο σχολείο για να πάρουμε το καλύτερο δυνατό 'χαρτί' που θα μας κάνει μετά να έχουμε το καλύτερο δυνατό επάγγελμα ή να μας κάνει να βγάλουμε τα περισσότερα δυνατά λεφτά. Όσο υπάρχει αυτή η νοοτροπία, θα υπάρχει μια συνεχής χειροτέρευση, όπως τη βλέπουμε και σε χώρες όχι σαν την Ελλάδα, αλλά σε μια χώρα όπως η Γαλλία-που έχει τεράστιες ισχυρές παραδοσιακές δομές από δέκα αιώνες και ιδίως στο θέμα της εκπαίδευσης,- όπου βλέπει κανείς τη συνεχή φθορά των Λυκείων, των Γυμνασίων, εκεί πέρα και των εκπαιδευτικών και των μαθημάτων που διδάσκονται και των παιδιών και των οικογενειών. Και αυτό είναι όλο το κοινωνικοϊστορικό ρεύμα.

Κ.Καστοριάδης

A1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις.

[μονάδες 25]

B1. Να αναπτύξετε το περιεχόμενο της παρακάτω άποψης σε μια παράγραφο 80-100 λέξεων: "...αν δεν υπάρχει "έρωτας" μες στην εκπαίδευση δεν υπάρχει εκπαίδευση!".

[μονάδες 10]

B2. Το κείμενο που σας δόθηκε αποτελεί απομαγνητοφωνημένη ομιλία (χωρίς προσφώνηση-αποφώνηση). Να επισημάνετε δύο χαρακτηριστικά του αντίστοιχου κειμενικού είδους εντοπίζοντας από ένα αντίστοιχο παράδειγμα μέσα στο κείμενο.

[μονάδες 4]

B3.α. Να βρείτε τους τρόπους ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου του κειμένου.

[μονάδες 4]

β. Με ποιον τρόπο εξασφαλίζεται η συνοχή μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης παραγράφου του κειμένου;

[μονάδες 3]

B4.α Στο παρακάτω απόσπασμα να εντοπίσετε το κυρίαρχο είδος σύνδεσης (παρατακτική-υποτακτική) μεταξύ των προτάσεων και να αναφέρετε σε τι αποσκοπεί η συγκεκριμένη επιλογή: "Εάν κάποιος κάτι μαθαίνει μέσα στο σχολείο είναι διότι, διαδοχικά, έναν καθηγητή σε κάποια τάξη –και στο πανεπιστήμιο ακόμη- τον ερωτεύεται και τον ερωτεύεται διότι βλέπει ότι αυτός ο ίδιος ο καθηγητής είναι ερωτευμένος με αυτό που διδάσκει."

[μονάδες 4]

β. Στις παρακάτω λέξεις του κειμένου να δώσετε :

- διαμορφώνεται: ένα συνώνυμο
- τερατούργημα: ένα συνώνυμο
- μεγαλοφυών: ένα συνώνυμο
- προϋπόθεση; ένα αντώνυμο
- πάθους; ένα αντώνυμο
- διαδοχικά: ένα συνώνυμο
- διεκδικήσεις: ένα συνώνυμο
- μαθαίνουν: ένα αντώνυμο
- χειροτέρευση: ένα αντώνυμο
- φθορά: ένα αντώνυμο

[μονάδες 10]

Γ1.Με αφορμή το λόγο του φιλόσοφου και διανοούμενου Κορνήλιου Καστοριάδη συντάσσετε μια ανοικτή επιστολή(500-600 λέξεων), προορισμένη να δημοσιευθεί σε διαδικτυακή εφημερίδα. Σ' αυτήν παρουσιάζετε το χρέος των διανοούμενων, ειδικά σε μια εποχή κρίσης θεσμών και αξιών, όπως η σημερινή, και προτείνετε τρόπους με τους οποίους το σχολείο θα διευκολύνει την ουσιαστική επαφή του νέου με το διανοούμενο.

[μονάδες 40]

ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ :

A1. ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Παράγοντες διαμόρφωσης της σύγχρονης εκπαιδευτικής πραγματικότητας

ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΑΝΑ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ:

1. η εκπαίδευση ενός ανθρώπου είναι μια μακροχρόνια, δια βίου προσπάθεια
2. το κοινωνικό περιβάλλον και τα εξωτερικά ερεθίσματα αποτελούν σοβαρούς παράγοντες διαμόρφωσης της καλλιέργειας ενός ατόμου
3. η αγάπη και το πάθος για την εκπαιδευτική διαδικασία ως απαραίτητες προϋποθέσεις επίτευξής της
4. η εκπαίδευση αντιμετωπίζεται χρησιμοθηρικά από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς
5. οι σπασμωδικές αλλαγές των εκπαιδευτικών συστημάτων αντανακλούν την απώλεια του πραγματικού ενδιαφέροντος για την αναβάθμιση της εκπαίδευσης
6. απαιτείται ο επαναπροσδιορισμός της αξίας και του ρόλου της εκπαίδευσης στη ζωή μας

B1. "...αν δεν υπάρχει "έρωτας" μες στην εκπαίδευση δεν υπάρχει εκπαίδευση!":

Η εκπαιδευτική διαδικασία είναι μια σχέση περίπλοκη, αμφίδρομη όπου η έμπνευση και η αγάπη για το εκπαιδευτικό αντικείμενο τροφοδοτείται και από τις δύο πλευρές. Τόσο οι διδάσκοντες όσο και οι διδασκόμενοι, λοιπόν, μόνο αν έχουν αγάπη και πάθος για το έργο τους μπορούν να αποδώσουν και να εκπληρώσουν ο καθένας το ρόλο του. Οι καθηγητές να εμπνεύσουν το ζήλο τους στα παιδιά και να τα οδηγήσουν αβίαστα στην κατάκτηση της γνώσης και οι μαθητές να τροφοδοτήσουν το μεράκι του καθηγητή και να αποτελέσουν κινητήρια δύναμη στην προσπάθεια του. Απαραίτητη τέλος κρίνεται και η "χημεία" μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών ώστε να λειτουργήσει ομαλά και ανεμπόδιστα η σχέση τους.

B2.

- προφορικότητα στη γλώσσα (να βγάλουμε τα περισσότερα δυνατά λεφτά)
- γέφυρα επικοινωνίας με τον αναγνώστη (ερωτήσεις: π.χ Διαμορφώνεται από τι;)
ή
- προσωπικός τόνος (Λοιπόν, για να τα πω επίσης καθαρά και για να γίνω πλήρως απεχθής σ' αυτούς που με ακούνε,)

B3.α. Τρόποι ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου του κειμένου:

- παραδείγματα
- σύγκριση- αντίθεση

β. Η συνοχή μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης παραγράφου του κειμένου εξασφαλίζεται με την επανάληψη της λέξης *διαμορφώνεται* στο τέλος της πρώτης και στην αρχή της δεύτερης παραγράφου.

B4.α Το κυρίαρχο είδος σύνδεσης μεταξύ των προτάσεων είναι η υποτακτική (+παράδειγμα) και μέσω αυτής αποδεικνύεται: η ευχέρεια έκφρασης του συγγραφέα καθώς και η ικανότητά σύνθεσης υψηλών νοημάτων. Ο λόγος γίνεται πιο σύνθετος και πυκνός.

β.

- διαμορφώνεται= διαπλάθεται
- τερατούργημα= έκτρωμα
- μεγαλοφυών= ιδιοφυών/εμπνευσμένων
- προϋπόθεση≠ αποτέλεσμα
- πάθους≠ αδιαφορία, απάθεια
- διαδοχικά= αλληπάλγηλα, απανωτά
- διεκδικήσεις= αιτήματα, απαιτήσεις
- μαθαίνουν≠ αγνοούν, ξεχνούν
- χειροτέρευση≠ βελτίωση
- φθορά≠ ανάκτηση, αποκατάσταση

Γ1.ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ: ανοικτή επιστολή προορισμένη να δημοσιευθεί σε διαδικτυακή εφημερίδα:

- προσφώνηση-αποφώνηση σε επίσημο και ουδέτερο ύφος
- επιτρεπτή η χρήση α', β' προσώπου
- σοβαρό, τυπικό λεξιλόγιο

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: αφόρμηση από την προσωπικότητα του διανοούμενου Καστοριάδη-αναφορά στην καθίζηση της εποχής μας και ευρύτερη σύνδεση με το ρόλο του πνευματικού ανθρώπου στη σύγχρονη πραγματικότητα ως βασικού αναμορφωτή της κοινωνίας του

ΕΚΘΕΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ: Παρουσίαση-ορισμός της έννοιας "πνευματικός άνθρωπος" και των βασικών χαρακτηριστικών της ταυτότητας του

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ Α': το χρέος των διανοούμενων, ειδικά σε μια εποχή κρίσης θεσμών και αξιών, όπως η σημερινή είναι :

- να παρέχουν μορφωτικά εφόδια και πρότυπα ψυχαγωγίας, να διαφωτίσουν και να συντελέσουν στην πνευματική και αισθητική τόνωση και ωρίμανση της κοινωνίας
- να αφουγκραστούν τις ανησυχίες της σύγχρονης κοινωνίας και να γίνουν αυτοί οι εκφραστές της
- να μη δειλιάσουν μπροστά στις κακουχίες της σύγχρονης πραγματικότητας-να αντισταθούν σθεναρά με έργα και δράσεις ώστε να γίνουν διαμορφωτές της κοινωνικής αλλαγής
- να ενημερώσουν την κοινή γνώμη σε μια εποχή που η αντικειμενική παραπληροφόρηση υπονομεύεται από μηχανισμούς προπαγάνδας.
- να παραμείνουν συνδεδεμένοι με τη βάση της κοινωνίας που είναι αυτή που τους έχει περισσότερο ανάγκη
- να έχουν το θάρρος να έρθουν αντιμέτωποι με την αυθαιρεσία και την αναληγσία του κρατικού συστήματος, υπερασπιζόμενοι το δημοκρατικό ιδεώδες και αψηφώντας το προσωπικό κόστος- να μην στρατεύονται στην εξυπηρέτηση συμφερόντων
- να "παρεμβάλουν" στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και στον χώρο της εκπαίδευσης για να γίνει αναγνωρίσιμη η φωνή τους σε μια εποχή γενικευμένου πνευματικού "σκοταδισμού".
- να ευαισθητοποιήσουν την κοινή γνώμη γύρω από εθνικά και οικουμενικά προβλήματα (π.χ: ρατσισμός, τρομοκρατία, βία, πόλεμοι, οικολογική καταστροφή, ξενομανία) και να προτείνουν λύσεις εκτόνωσης του κοινωνικού αδιεξόδου
- να συμπαρασταθούν μέσω του λόγου τους στην πάσχουσα κοινωνία εμπνέοντας αισιοδοξία και αίσθημα ανάτασης
- να γίνουν οι ίδιοι πρότυπα συμπεριφοράς και ήθους, διδάσκοντας με τη στάση τους, λειτουργώντας ως "φάροι" και ενισχύοντας έτσι τη συνεκτικότητα της κοινωνίας τους
- να μιλήσουν και πάλι για αξίες και ανθρωπιστικά ιδεώδη, έννοιες παραφθαρμένες στη σύγχρονη πραγματικότητα

- να βρουν τον τρόπο να προσεγγίσουν τη νέα γενιά που κινδυνεύει από ηθική και πνευματική "αφυδάτωση"
- να τονώσουν το εθνικό αίσθημα και την αυτοπεποίθηση του Νεοέλληνα σε μια εποχή που η εθνική υπερηφάνεια δοκιμάζεται

ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ Β': τρόποι με τους οποίους το σχολείο θα διευκολύνει την ουσιαστική επαφή του νέου με το διανοούμενο:

- γνωριμία των μαθητών με το λόγο των διανοούμενων και εκλαΐκευση των υψηλών νοημάτων τους μέσω της ενσωμάτωσης των κειμένων τους στα σχολικά μαθήματα (π.χ στο μάθημα της έκθεσης, της φιλοσοφίας ή της νεοελληνικής λογοτεχνίας)
- ομιλίες και παρουσία των πνευματικών ανθρώπων στα σχολεία
- ανοιχτοί διάλογοι και αγώνες λόγου μεταξύ ανθρώπων της διάνοησης και της νεολαίας τόσο στο φυσικό σχολικό χώρο όσο και στον διαδικτυακό.
- το σχολείο να συστήσει στους μαθητές το "διαδικτυακό προφίλ" των σύγχρονων διανοούμενων ώστε οι ίδιοι να μπορέσουν να επικοινωνήσουν μαζί τους μέσω των αντίστοιχων ιστότοπων ή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης
- δημιουργία του πνευματικού υποβάθρου, μέσω της μόρφωσης και της ευρύτερης καλλιέργειας των νέων, ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν την κατάλληλη παιδεία για να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται το λόγο των διανοούμενων
- προσανατολισμός των μαθητών στα πνευματικά αγαθά και απομυθοποίηση των αντιπνευματικών προτύπων
- μύηση στη βιβλιοφιλία
- δανειστικές βιβλιοθήκες
- έμπνευση της αξίας της αυτομόρφωσης

ΕΠΙΛΟΓΟΣ: έμφαση στην αναγκαιότητα που υπάρχει οι πνευματικοί άνθρωποι να πάψουν να θεωρούνται "είδος πολυτελείας" για την κοινωνία και να πείσουν ότι μπορούν να έχουν ουσιαστική επίδραση στο ευρύ κοινό.